

Referat fra koordineringsgruppemøte 8
Helsedirektoratets lokaler, Vitaminveien 4, Storo

07.11.2018, kl. 10.00-12.05

Til stede:Koordineringsgruppens medlemmer

Linda Granlund, Helsedirektoratet (møteleder)

Ole Berg, Helsedirektoratet (referent)

Martina Rabsch, REMA 1000

Ingvill Størksen, Virke

Inge E. Næsset, NorgesGruppen

Harald Kristiansen, COOP

Madelene Brogren Lid, COOP

Gry Sørensen, NFGF

Marte Gjeitung Byfuglien, Mills

Gyrd Omholt Gjevestad, Tine SA

Anders Högberg, Orkla ASA

Petter Haas Brubakk, NHO Mat og Drikke

Leif Bache-Mathiesen, NHO Service og Handel

Observatører

Anna Maria Karlsen, NHO Mat og Drikke

Anne Hatløy, Fafo

Svein Erik Stave, Fafo

Ketil Braathen, Fafo

Arnhild Haga Rimestad, Helse- og omsorgsdepartementet

Henriette Øien, Helsedirektoratet

Hanne Kristin Larsen, Helsedirektoratet

Guro Berge Smedshaug, Helsedirektoratet

Hilde Nysæther Frantzen, Helsedirektoratet

Sak 34/18 Velkommen og Helsedirektoratets arbeid inkludert kommunikasjonsplaner for 2019

- a) Møteleder ønsket velkommen og informerte om Helsedirektoratets arbeid siden forrige møte. Helsedirektoratet har jobbet med avklaring for videre organisering av arbeidet med saltreduksjon. Helse- og omsorgsdepartementet støtter koordineringsgruppens syn om å forlenge avtaleperioden for Saltpartnerskapet ut 2021.

Helsedirektoratet har sittet i programkomitéen for #MerAv-seminaret som ble avholdt på Foodscape og bistår i planlegging av de neste workshopene for innsatsområde 3 og innsatsområde 4.

Status på arbeidet med ny forbruksstatistikk. SSB har fokus på å få inn data fra flere aktører, men har ennå ikke formelt gått ut og bedt om dette fra matvarekjedene. SSB jobber med å utforme vedtak om opplysningsplikt for bong/kvitteringsdata fra dagligvareaktørene, og i løpet av november vil SSB antakelig ta kontakt med kjedene for å informere om dette og begynne dialog om leveranse av data. I første omgang har det blitt prioritert å få på plass mer data fra betalingsiden (NETS), da den første leveransen av testdata manglet enkelte nødvendige variabler.

Utviklingen i Norsk kosthold 2018 lanseres 27. november kl. 12 i Helsedirektoratets nye lokaler. Sekretariatet har skrevet om intensjonsavtalen i [Norsk Tidsskrift for Ernæring](#).

Helsedirektoratet informerte kort om planer for kommunikasjon i 2019. Den nye kommunikasjonsplattformen "Bare Du" lanseres 8. januar i Kreftforeningens lokaler, invitasjon kommer. Kostholdselementet i plattformen kommer noe senere.

Helsedirektoratet planlegger en nøkkelhullskampanje fo 2019, men avventer endelig budsjett for 2019 før den kan konkretiseres.

Sak 35/18 Status og fremdrift for innsatsområdene 1-4

- a) **Innsatsområde 1, salt:** Styringsgruppen i saltpartnerskapet støtter seg til forslag fra koordineringsgruppen og Helse- og omsorgsdepartementet om å forlenge avtaleperioden for saltpartnerskapet ut 2021. Alle avtaleparter vil bli invitert til å signere ny avtale med ny varighet. Styringsgruppen venter på data fra Tradesolution (TS) som vil sette noen føringer for nye saltlistemål jfr. nytt overordnet mål om 8 gram salt per person i 2021. Data fra TS er tatt ut og skal kvalitetssikres før de presenteres på styringsgruppemøtet 11. desember.

Styringsgruppen er i gang med å utarbeide en sluttrapport for perioden 2015-2018 som skal oppsummere oppnådde resultater, synliggjøre erfaringer og peke ut retning for videre arbeid med saltreduksjon. Styringsgruppen vurderer å gjennomføre en ekstern kartlegging for å avdekke aktørenes oppfatninger, erfaringer og ønsker for videre arbeid i saltpartnerskapet. Det planlegges et fagseminar våren 2019 med presentasjon av rapport og fagtema.

Innsatsområde 2, tilsatt sukker: Helsedirektoratet informerte om status. Samarbeidet om reduksjon av tilsatt sukker har ligget i bero siden forrige møte i koordineringsgruppen. Alle aktører jobber fortsatt godt hver for seg med å redusere innhold av tilsatt sukker i næringsmidler og med å redusere befolkningens inntak av tilsatt sukker.

Helse- og omsorgsdepartementet informerte om at Finansdepartementet jobber med å sette ned et utvalg for å se på innretningen av særavgiftene på sukkervarer. Formålet med utvalget er å se på produktavgiftene på sjokolade- og sukkervarer og alkoholfrie drikkevarer – og vurdere om avgiftene kan få en annen innretning som kan begrunnes i helse.

Oppdatert 16.november: Regjeringen har satt ned et utvalg som skal vurdere produktavgiftene på henholdsvis sjokolade- og sukkervarer og alkoholfrie drikkevarer. Utvalget skal særlig vurdere om avgiftene kan og bør utformes slik at de i større grad tar hensyn til helse- og ernæringsmessige formål. Utvalget skal levere sin innstilling innen 1. april 2019 slik at utvalgets vurderinger kan inngå i budsjettet for 2020.

- b) **Innsatsområde 3 mettett fett:** Oppfølging fra sak om mål for mettett fett i 2021. NHO Mat og Drikke (NHO MD) har, sammen med representanter for ulike matvarekategorier, handelen og Helsedirektoratet, jobbet med prosess med å sette nytt mål for mettett fett i 2021, sak 30/18.

Programkomitéen foreslår workshop for mettett fett onsdag 30. januar 2019 i Næringslivets hus på Majorstua. Det er ønskelig med inspirasjon og erfaringsutveksling. Ny statistikk over mettett fett vil bli presentert: Utviklingen i norsk kosthold, data fra TS for mettett fett per kategori og salg av mettett fett fra butikk fra Norgesgruppen. Det blir arbeid i grupper som skal se på hva tallene sier og mulighetene for å sette nytt mål for mettett fett i 2021.

- c) **Innsatsområde 4, sjømat, frukt, grønnsaker og grove kornprodukter.** Norges frukt- og grønnsaksgrossisters forbund (NFGF) informerte om status i arbeidet. Seminaret på messen Foodscape den 11. oktober ble vellykket og hadde hele 230 påmeldte. Selve messen Foodscape hadde lavere besøkstall enn estimert. NM i sunn fastood ble kåret på seminaret. Vinner var en fiskeburger med grovt brød og grønnsaker fra Patricias gatekjøkken på Bardu. Møteleder kommenterte at hun ble imponert over deltakerne i NM i sunn fastfood. Planlegging av workshop 5 som planlegges i mars 2019 med fokus matpakke er i gang.

Det ble informert om et tidlig initiativ om Baker- og Konditorbransjens Landsforbunds (BKLF) merkeordning "Brødskala'n" hvor flere aktører er involvert. Målet er å bredde merket for å inkludere flere produktkategorier. BKLF ønsker å involvere Helsedirektoratet og Mattilsynet i arbeidet. Det sees blant annet til det danske Fuldkornspartnerskapet.

Møteleder gav honnør til det gode arbeidet som skjer i innsatsområdene.

Det ble enighet om at BKLF inviteres til neste møte for å informere om Brødskala'n og initiativet om å utvide merket.

Sak 36/18 Følgeevaluering – foreløpige resultater for 2017

- a) Fafo presenterte foreløpige resultater over tiltak og erfaringer fra arbeidet i 2017. Ferdig årsrapport publiseres i månedsskiftet januar/februar 2019 som en Faforapport eller et Fafo-notat på deres hjemmesider.

Spørreskjemaet ble sendt ut i slutten av september. Det ble gjort et omfattende arbeid for å få opp svarandelen. Flere mente at svarandel var god med et snitt på 53 % fordelt på innsatsområdene. Høyest var svarandel i innsatsområde 1 (Saltpartnerskapet) med 63 %, lavest var innsatsområde 2 (sukker) med 32 %. Den lave svarandelen for sukker er begrunnet med at produsentene har lagt samarbeidet med sukker på is. Muligheter for å øke svarprosent i fremtidige innrapporteringer ble diskutert. Én mulighet er at helsedirektør eller minister sender ut skjemaet og at det eventuelt sendes til konsernleder i hver enkelt virksomhet.

Møteleder kommenterte at følgeevalueringen er viktig for å dokumentere om partnerskap fungerer. Det finnes i dag lite dokumentasjon om at frivillige partnerskap mellom helsemyndigheter og industri fungerer.

Det er komplisert å svare på spørsmål om bransjeorganisasjonenes bidrag etter som det er relativt få aktører som hører til hver organisasjon. En mulighet er å trekke ut spørsmål om bransjeorganisasjonenes bidrag og i stedet spørre om dette i forbindelse med workshops som arrangeres per innsatsområde. Eventuelt kan spørsmålene om bransjeorganisasjonene slås sammen, slik at det ikke spørres om hver enkelt organisasjon. Dette vil øke svarandelen og muliggjøre analyse av resultatene. Det kom innspill på at kompleksiteten i spørreundersøkelsen er stor.

Sak 37/18 Ernæringskriterier i offentlige anbud

- a) Helsedirektoratet informerte om bakgrunn og status i sak om ernæringskriterier i offentlige anbud. Del 1 av mal for ernæringskriterier i offentlige anbud av mat og drikke ble presentert. Malen omfatter skole, barnehage SFO, kiosker etc., men ikke heldøgnsinstitusjoner. Dette kommer i del 2 som er planlagt ferdigstilt i 2019.

Ernæringskriterier i offentlige anbud har opphav i Folkehelsemeldingen (Meld. St. 19 (2014-2015)) og er et eget tiltak i Nasjonal handlingsplan for bedre kosthold 2017-2021. Malen bygger på kostråd og andre nasjonale retningslinjer og anbefalinger. Nøkkelhullskriterier er lagt til grunn for ernæringskriterier for de produktgrupper som omfattes av forskriften. For andre grupper er det et fokus på mettet fett, salt, sukker og fiber. Mal for bruk av ernæringskrav og -kriterier ved anbud/innkjøp av matvarer, drikke og måltider i offentlig sektor er på offentlig [høring med frist 19.12.2018](#).

Sak 38/18 Rapport til næringslivsgruppa

- a) Sekretariatet presenterte utkast til rapport. Innspill til rapporten bes sendes innen 15. november. Samme dato gjelder for innsending av status for arbeidet per innsatsområde siden forrige møte i Næringslivsgruppa.

Samarbeidet med reduksjon av tilsatt sukker ble diskutert. Konsekvensen av aviftsøkningene for sukkeravgiftene er at koordineringsgruppens arbeid med å redusere sukkerinntaket er lagt på is. Koordineringsgruppen ønsker, i den grad det er mulig, å være involvert og ha mulighet til å påvirke arbeidet til utvalget som skal se på avgiftene. For industrien er forutsigbare rammebetingelser det viktigste. Se for øvrig sak 35/18 *Status og fremdrift for innsatsområdene 1-4 a)* om regjeringens utvalg som skal se på produktavgiftene på henholdsvis sjokolade- og sukkervarer og alkoholfrie drikkevarer

Del 3 av rapporten til næringslivsgruppen omhandler forbruksundersøkelsen fra SSB. Bruk av matvaretabellen (MVT) som kilde til næringsstoffinnhold i matvarer ble tatt opp og Tradesolution ble løftet som et alternativ til matvaretabellen. Det legges ned et stort arbeid med å oppdatere data i TS. Ulempen er at TS kun har data for deklart innhold av næringsstoffer.

Det kom innspill på at MVT er god og at den har data på et mye mer spesifikt nivå. Utfordringen er hvordan man kan sikre at MVT er oppdatert og at produktoptimaliseringer legges inn i tabellen. Det ble etterspurt at Mattilsynet jobber systematisk med aktørene for å samle inn nye analyseverdier til MVT.

Det ble enighet om at Mattilsynet inviteres til neste møte for å se på muligheter for å oppdatere matvaretabellen på en mer systematisk og regelmessig måte.

Sak 39/18 Dato og saker for neste møte, omfang av møter

- a) Neste møte sette til 13. februar kl 10-12 i Helsedirektoratets lokaler. Forslag til saker:
- Helsedirektoratets arbeid
 - Status og fremdrift for innsatsområdene
 - Informasjon fra Saltpartnerskapet og arbeid med nye saltmål og seminar
 - Videreføring av arbeid med reduksjon av sukker
 - Mål for mettet fett 2021
 - Presentasjon av endelig rapport fra Fafo over tiltak for 2017
 - Status på pilot for ny forbruksundersøkelse fra SSB
 - Mattilsynet og Universitetet i Oslo inviteres for å snakke om Matvaretabellen og se på muligheter for mer systematisk og regelmessig oppdatering av denne
 - Informasjon om grensehandelsprosjektet som ledes av Folkehelseinstituttet i samarbeid med Helsedirektoratet
 - Initiativ om utvidelse av Brødskala'n – BKLF inviteres til å presentere status

- b) Forslag til omfang av møter for 2019. Det ble fremmet forslag om å redusere antall årlige møter i koordineringsgruppen til tre, med henholdsvis to møter på våren og et møte på høsten. Forslaget innebærer at høstmøtet utvides slik at koordineringsgruppen i møtet kan legge planer for arbeidet i intensjonsavtalen for den påfølgende våren.

Det ble enighet om at antall møter i koordineringsgruppen reduseres til tre i 2019 og at tidsrammen for møtet høsten 2019 utvides for å legge planer for arbeidet våren 2020.

Sak 40/18 Eventuelt

- a) Ingen saker meldt inn til eventuelt.